

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta vuonna 2024

59

Tapaturmavakuutuskeskuksen analyyseja 19.3.2025

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta vuonna 2024

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneet työnantajat olivat jälleen samankaltaisia usealla eri kriteerillä tarkasteltuna kuin edellisinä vuosinakin. Vakuutuksen puuttuminen selitetään edelleenkin tietämättömyydellä, mutta oma-aloitteisten ilmoitusten määrä on selkeässä kasvussa, vaikka niiden osuus kokonaisuudessa oli pieni.

Teksti: Niina Laakso, Tapaturmavakuutuskeskus

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) valvoo työnantajien työtapa-
turma- ja ammattitautivakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä.

TVK:n pääasiallinen valvontamuoto on jälkikäteinen massavalvonta. Valvontaimpulsseja saadaan myös aluehallintovirastolta, Eläketurvakeskukselta sekä verottajalta. Massavalvonnalla tarkoitetaan sitä, että TVK:n valvonta hakee tulorekisteristä kuukausittain työnantajien maksamat ansiotiedot ja vertaa näitä TVK:n ylläpitämän vakuutusrekisterin vakuutustietoihin. Kun palkkaa on maksettu, mutta vakuutus puuttuu, valvonta ottaa asian tarkempaan selvitykseen.

Massavalvonta on ajantasaista ja vakuuttamisvelvollisuuden puutteisiin pystytään puuttumaan varsin pian ilman, että vakuuttamaton työ jatkuisi liian pitkään. Näin laiminlyöntimaksun perusteena oleva palkkasumma ei pääse kertymään suureksi ja siten myös työnantajalle määräytyvä laiminlyöntimaksu jää pienemmäksi.

Työnantaja voi myös itse ilmoittaa puuttuvasta vakuutuksesta ja näiden ns. itseilmoitusten määrä onkin selkeästi kasvussa.

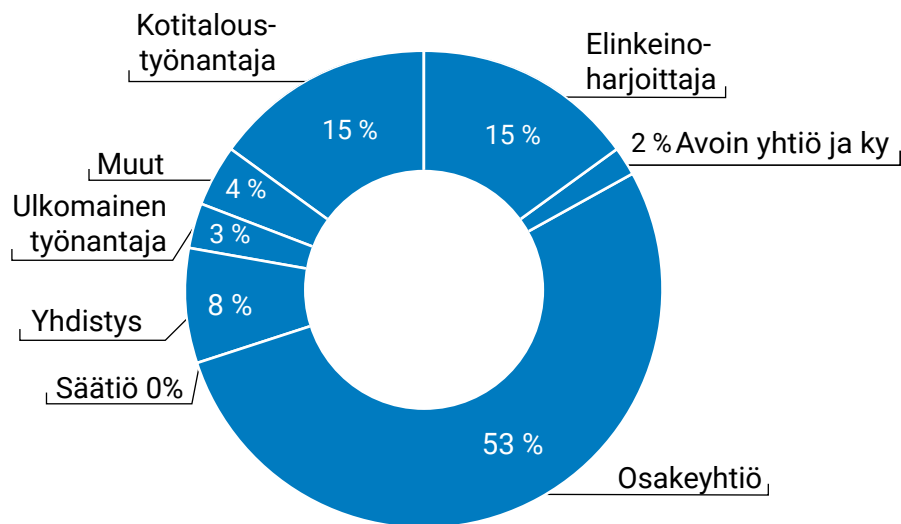
Valvonnan tulosten lukumäärät laskivat vuonna 2024. Vuonna 2024 todettiin 2 650 laiminlyöntiä (3 239 laiminlyöntiä vuonna 2023) ja TVK:lle maksettiin laiminlyöntimaksuja 1,00 miljoonalla eurolla (1,22 M€ vuonna 2023).

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneet työnantajat ovat vuodesta toiseen olleet samankaltaisia kuin aiempina vuosinakin. Vuonna 2024 oli havaittavissa pieniä muutoksia työnantajien toimialojen jakaantumisessa. Kyseessä ei kuitenkaan ollut merkittäviä eroista tai muutoksista.

Suuri osa laiminlyöjistä oli pitkään toimineita osakeyhtiömuotoisia yrityksiä

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien kirjo oli edellisten vuosien tapaan hyvin laaja. Laiminlyöneiden työnantajien työnantajamuodot sekä toimialat olivat kuitenkin tarkasteluvuonna hyvin samankaltaiset kuin aiempinakin vuosina, vaikka pientä hajontaakin oli havaittavissa.

Vuoden 2024 aineistossa kotitaloustyönantajien osuuden lasku ja osakeyhtiöiden osuuden nousu jatkui edelleen. Osakeyhtiömuotoisten yritysten osuus kasvoi 45 %:sta 53 %:iin (2022 myös 45 % ja vuonna 2021 osuus 38 %) ja vastaavasti kotitaloustyönantajien osuus laski 20 %:sta 15 %:iin (2022 myös 20 % ja 2021 osuus 27 %).

Kaavio 1. Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneiden työnantajien osuudet ja jakaantuminen.

Seuraavassa tarkastellaan tarkemmin organisaatioita, jotka olivat laiminlyöneet vakuuttamisvelvollisuutensa. Kotitaloustyönantajat eivät kuulu tähän tarkasteluun.

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneet työnantajayritykset jakautuivat eri toimialoille hyvin laajasti ja vain rakennusala ja sekä kaupanala erottuivat osuuksillaan hienoisesti muusta joukosta.

Laiminlyöneiden työnantajien toimialat

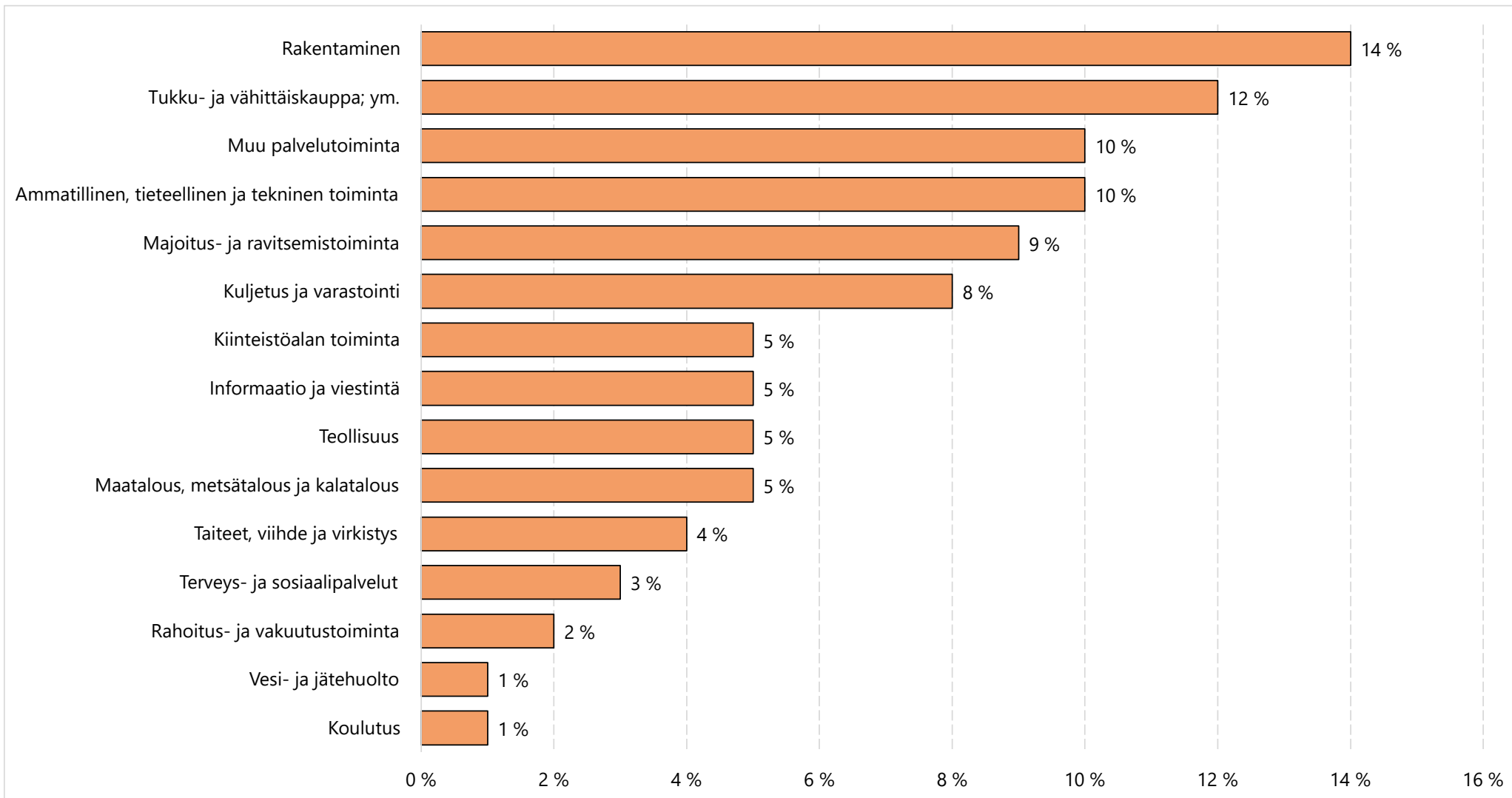
Vuonna 2024 rakennusala nousi valvonnassa kiinni jääneistä suurimmaksi toimialaksi 14 % osuudellaan (11 % vuonna 2023 ja 12 % 2022). Rakennusalan töissä oli kysymys lähinnä pienimuotoisesta uudis- ja remonttirakentamisesta, ei laajamittaisesta rakennustoiminnasta.

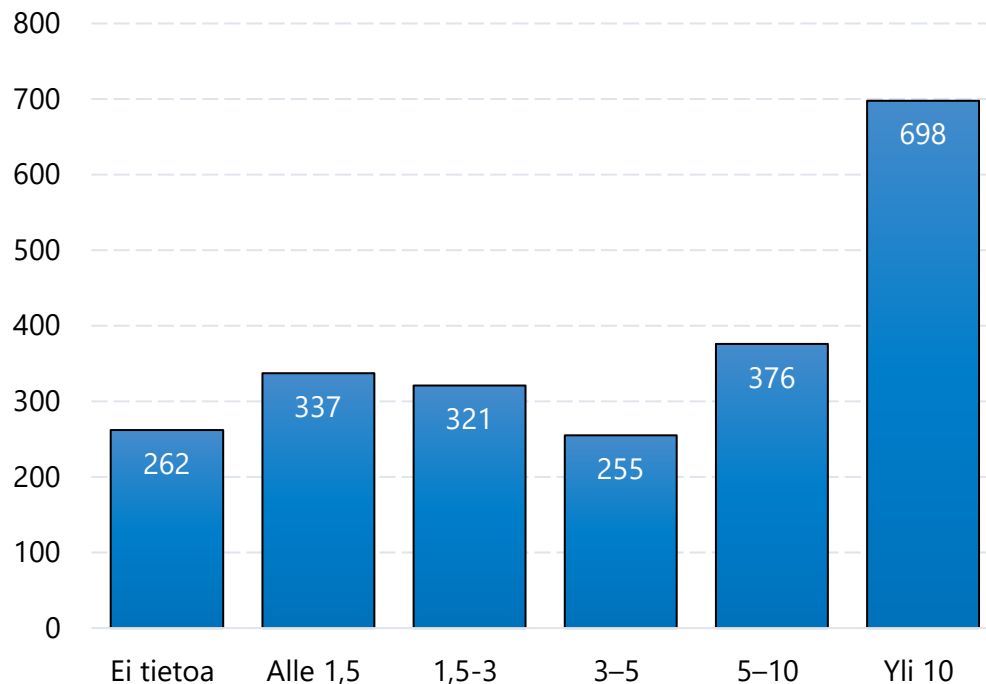
Toiseksi suurin toimiala oli kaupanala 12 %:n osuudellaan (vuonna 2023 osuus 10 % ja 2022 osuus 12 %).

Erot toimialojen jakaantumisessa eivät edelleenkään ole merkittäviä. Vuodesta toiseen laiminlyöntien osuus on suurimmillaan rakennusalan, kaupanalan ja ammatillisen ja tieteellisen alan toimialoilla sekä muussa palvelutoiminnassa. Vuonna 2024 lähelle kärkialoja nousi siten tutusti ammatillinen ja tieteellinen ala sekä muu palvelutoiminta 10 %:n osuuksilla. Ammatillinen ja tieteellinen ala käsitti lähinnä lakiasiain- ja laskentatoimen palveluja, liikkeenjohdon konsultointia sekä arkkitehti- ja insinööripalveluja. Muu palvelutoiminta piti sisällään erilaisten järjestöjen toimintaa.

Kaavio 2. Laiminlyöneiden työnantajien osuudet toimialaluokittain.

Rakentaminen ja kaupanala nousi yleisimmiksi toimialoiksi pienellä erolla muihin toimialoihin. Kaavio ei sisällä kotitaloustyötä, joka oli pääsääntöisesti lasten- ja kodinhoitoa tai saneeraus- ja talonrakennustyötä.

Kavio 3. Toiminta-ajan mukaan luokiteltujen laiminlyöneiden työnantajien lukumäärät ja osuudet. Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyönyt yritys oli toiminta-ajalla mitattuna vakiintunut yritys ja ehtinyt toimia usein jopa yli kymmenen vuotta.

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneet työnantajat olivat aiempien vuosien tapaan vakiintuneita ja pitkään toimineita yrityksiä. Useat yritykset olivat toimineet yli kymmenen vuotta kuten kaaviosta 3 havaitaan. Toiminta-ajassa ei ole ollut vuosittain juurikaan eroja. Kaaviosta ei kuitenkaan ilmene kuinka kauan yrityksellä on ollut palkattua työvoimaa. Toiminta-aika ei siis suoraan kerro yrityksen työnantajana toimimisen aikaa.

Vakuutus on jäänyt puuttumaan useimmiten tietämättömyyttä

Vakuuttamattomuuden syynä oli yleensä tietämättömyys vakuuttamisvelvollisuudesta tai sen perusteista. Työnantajien yleisiä virheellisiä käsityksiä oli mm:

- työttömyys- ja eläkevakuuttamisen ikäraajat koskevat myös työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamista
- vakuuttaminen hoituu automaattisesti käyttämällä palkka.fi-palkanmaksuohjelmaa
- yrittäjällä ei vakuuttamisvelvollisuutta, vaikka omistusosuus jää alle 30 %.

Monesti työnantajat olettivat, ettei heiltä vaadita oma-aloitteista vakuutuksen ottamista eikä tiedostettu, että heidän tulee itse selvittää ja hoitaa vakuuttamiseen liittyvät työnantajavelvollisuudet. Usein luultiin, että vakuutusyhtiö lähettää laskun automaattisesti, jos palkkaa maksetaan tai jokin ulkopuolinen taho ilmoittaa vakuuttamistarpeesta palkkaamisen tai palkanmaksun yhteydessä.

Tapaturmavakuutuskeskus on pyrkinyt omalta osaltaan lisäämään tietoisuutta vakuuttamisvelvollisuudesta työnantajille lähetetyillä tiedotekirjeillä. Tiedotteita ovat saaneet työnantajat, joiden maksamat ja tulorekisteriin ilmoittamat palkat ovat olleet lähellä vakuuttamisrajan ylittymistä ja joilta vakuutus vielä puuttui. Myös palkka.fi-palkanmaksuohjelmaan on lisätty tietoa työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamisesta sekä siitä, että vakuutus tulee ottaa oma-aloitteisesti ja jo ennen työnteon aloittamista.

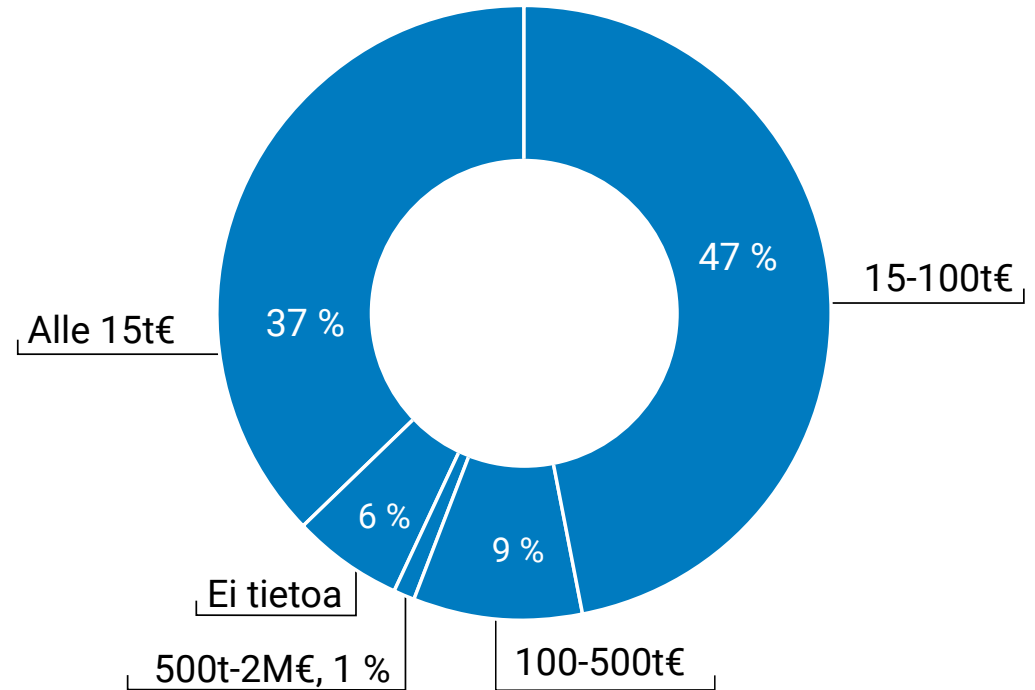
Vakuuttamattomaksi jääneet palkat 35,7 miljoonaa euroa

Vakuuttamattomaksi jäänyt palkkasumma oli vuonna 2024 noin 35,7 miljoonaa euroa. Yksittäisen laiminlyönnin vakuuttamattomat palkkasummat eivät nousseet edellisvuodesta. Keskimäärin yksittäisen vakuuttamattoman työnantajan palkkasumma jäi pieneksi ja tämä oli täysin odotettavissa. Tulorekisterin hyödyntämisen myötä laiminlyöntiin voitiin puuttua aiemmin eikä vakuuttamaton palkanmaksu päässyt jatkumaan kovin pitkään.

Kun vakuutuksen laiminlyöneitä työnantajayrityksiä tarkastellaan maksettujen vuosipalkkojen mukaan, 37 % vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneistä yrityksistä oli maksanut palkkaa vuositasolla alle 15 000 euroa. Suurin joukko eli lähes puolet (47 %) oli työnantajia, joiden vuositasoinen palkanmaksu oli 15 000–100 000 euroa.

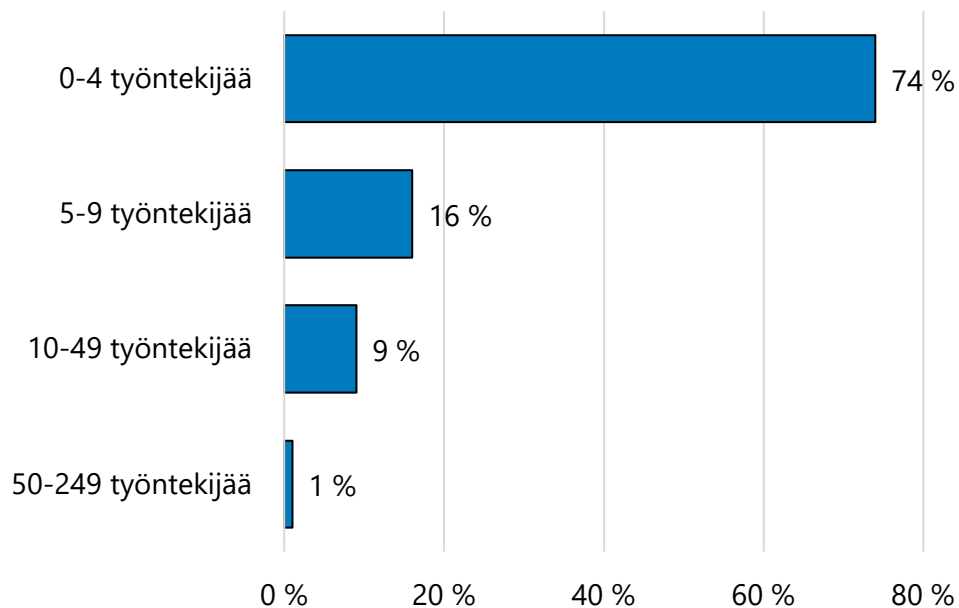
Kaavio 4 osoittaa vakuutuksen laiminlyöneiden yritysten palkanmaksun euromäärät vuositasolla.

Vuositasoiset palkanmaksutiedot eivät kuvaa sitä, että kyseiset palkat olisivat jääneet kokonaan vakuutusmaksujen ulkopuolelle. Laiminlyönti oli voinut olla vain lyhyen ajan vuodesta ja muu aika oli vakuutettu asianmukaisesti.

Kaavio 4. Laiminlyöneiden työnantajayritysten toiminnan laajuus maksetuilla palkoilla vuositasolla kuvattuna. Valtaosa työnantajayrityksistä oli maksanut palkkaa alle 100 000 euroa vuositasolla ja yli kolmannes vain alle 15 000 euroa.

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöneiden työnantajien palkansaajamäärät vuositasolla osoittaa, että työnantajat työllistivät keskimäärin vain muutaman työntekijän vuosittain (kaavio 5). Toisaalta tarkasteluvuonna 2024 löytyy joukosta myös 15 työnantajaa, jotka työllistivät vuositasolla yli 50 työntekijää.

Kaavio 5. Laiminlyöneiden työnantajayritysten palkansaajien lukumäärät vuositasolla kuvattuna. Valtaosa vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöneistä työnantajista työllisti ainoastaan alle 4 työntekijää.

Viranomaisyhteistyöllä harmaan talouden toimijat valvonnan piiriin

Tapaturmavakuutuskeskus sai oman massavalvontansa lisäksi tapauksia tutkittavaksi myös muiden viranomaisten ilmoituksilla. Aluehallintoviraston ilmoituksella tutkittavaksi vuonna 2024 tuli 35 tapausta ja verohallinnon ilmoituksella 10 tapausta.

Aluehallintoviraston ja verohallinnon kautta tulleissa tapauksissa havaittiin usein laajempia laiminlyöntejä velvoitteiden hoidossa. Palkkakirjanpidossa saattoi olla puutteita eivätkä yritykset monissa tapauksissa olleet ilmoittaneet tulorekisteriin palkkatietojaan vaatimusten mukaisesti.

Yhteistyö viranomaisten kanssa on edellytys sille, että myös ns. harmaan talouden puolella toimivat yritykset saadaan tutkinnan piiriin. On tärkeää, että verotarkastuksessa ilmenneet pimeät palkkatiedot otetaan tutkintaan ja arvioitavaksi myös työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamisen osalta.

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöneillä työntäjillä muut velvoitteet yleensä hoidettu hyvin

Vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneillä työntäjillä näyttäisi olleen muut velvoitteet hyvin hoidettu. Edellisvuoden tapaan vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneistä yrityksistä vain 3 %:ia oli arvioverotettu. Toisaalta laiminlyöneiden työnantajien verovelan määrä oli jopa noin 8,5 miljoonaa euroa. Avoimia ulosottosaatavia oli 10 %:lla ja

saatavat olivat lähes 8 miljoonaa euroa, josta noin puolet eli 4 miljoonaa euroa koostui verovelan ulosottosaatavista.

Vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöneistä työnantajista 7 %:lla oli ulosotossa lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja. TVK:n valvonnassa tuli esiin myös sellaisia työnantajia, joiden vakuutus on päätetty ulosottoviranomaisen toteamaan varattomuuteen, mutta työnteko ja palkanmaksu ovat jatkuneet tästäkin huolimatta normaalisti. Tällaisessakin tilanteessa kyse on vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä.

Verohallinnon tietojen mukaan 33 % vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneistä työnantajista oli rekisteröitynyt työnantajarekisteriin. Tämä kertonee siitä, että yrityksen työvoiman tarve oli ollut satunnaista.

Laiminlyönnin seurauksena määrättiin noin 1,2 miljoonan euron maksut

Valtiokonttori määrää päätöksellään vakuutusmaksua vastaavan maksun ja laiminlyöntimaksun. TVK tekee Valtiokonttorille hakemuksen velvollisuutensa laiminlyöneelle työnantajalle määrättävistä maksuista. Vakuutusmaksua vastaava maksu määritetään vakuuttamatta jääneen työn määrän ja sen riskin perusteella. Kyse on kohtuulliseksi katsottavasta vakuutusmaksusta laiminlyönnin ajalta, maksimissaan kuluvalta ja viideltä edelliseltä kalenterivuodelta.

Laiminlyöntimaksu lasketaan kertomalla vakuutusmaksua vastaava maksu kertoimella, joka määritetään laiminlyöntiajan pituuden, laiminlyönnin tahallisuuden ja toistuvuuden perusteella. Laiminlyöntimaksu on työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan enintään kolme kertaa sen suuruinen kuin vakuutusmaksua vastaava maksu. Laiminlyöntimaksu voidaan jättää myös määräämättä yksityiselle henkilölle, jos laiminlyöntiä ei voida pitää tahallisenä ja laiminlyöntimaksun määrääminen olisi kohtuutonta.

Laiminlyöntimaksu määritettiin lähtökohtaisesti käyttämällä kerrointa yksi eli laiminlyöntimaksu oli samansuuruinen kuin vakuutusmaksua vastaava maksu. Kun työnantaja oli itse ilmoittanut vakuutuksen puuttumisen TVK:lle tai kyseessä oli kotitaloustyönantaja, laiminlyöntimaksu määrättiin käyttämällä kerrointa 0,5. Oma-aloitteisesti vakuutuksen puuttumisesta ilmoittaneelle kotitaloustyönantajalle käytettiin kerrointa 0,25.

Vakuutuksen puuttumisesta ilmoitti itse 98 työnantajaa vuonna 2024. Näiden ilmoittajien joukko koostui tasaisesti kotitaloustyönantajista ja yrityksistä. Vakuuttamattomuudesta oma-aloitteisesti TVK:lle ilmoittaneet ovat huomanneet yleisimmin vakuutuksen puuttumisen ensimmäisen palkan maksun yhteydessä ja hoitavat samalla vakuuttamisen kuntoon. Palkka.fi – palkanmaksuohjelmaan lisättiin edellisen vuoden vaiheessa muistutusteksti työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamisvelvollisuudesta. Muistutuksessa kerrottiin, että vakuutuksen puuttumisesta voi ilmoittaa oma-aloitteisesti Tapaturmavakuutuskeskukselle, jolloin laiminlyöntimaksu määrätään pienempänä. Itse ilmoittajien määrä nousikin lähes 30 % edellisvuodesta, vaikka määrä kokonaisuudessaan jäi vain 98 oma-aloitteiseen ilmoitukseen.

Vakuuttamattomassa työssä sattuneen tapaturman myötä tuli esiin 26 työnantajan vakuuttamisen laiminlyöntiä.

Toistuvissa laiminlyönneissä käytettiin kerrointa 2. Toistuvasti vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneitä työnantajia oli 189 vuonna 2024 (236 vuonna 2023). Toistuvissa laiminlyönneissä työnantajan työvoiman tarve oli usein epäsäännöllistä (esim. kausityönteko) eikä työnantajalla ollut vakuuttamisvelvollisuutta vuosittain.

Laskun lähettämisen yhteydessä TVK kehottaa työnantajaa ottamaan vakuutuksen kuukauden määräajassa, mikäli työnantaja on edelleen vakuuttamisvelvollinen. Jos työnantaja ei korjaa omaehtoisesti laiminlyöntiään, TVK ottaa työnantajan kustannuksella vakuutuksen valitsemastaan vakuutusyhtiöstä (niin kutsuttu pakkovakuuttaminen).

Hämmästyttävää on se, että vaikka työnantaja on saanut laiminlyöntilaskun joskus jopa useamman vuoden ajalta, työnantaja ei automaattisesti ota vakuutusta omaehtoisesti vaan vakuuttamisvelvollisuus joudutaan toteuttamaan niin kutsutulla pakkovakuuttamisella. Vuonna 2024 valvonta teki 159 pyyntöä vakuutusyhtiöille vakuutuksen voimaansaattamisesta työnantajille, jotka eivät sitä olleet kehotuksesta huolimatta itse ottaneet. Vastaava luku vuonna 2023 oli 170 pyyntöä.

Näiden ja toistuvasti laiminlyöneiden työnantajien osalta kyse ei siten voi olla tietämättömyys vakuuttamisvelvollisuudesta vaan pikemminkin piittaamattomuus.

Vuonna 2024 lähetettiin vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneille työnantajille 2 306 laskua (3 196 laskua vuonna 2023) yhteissumman ollessa 1,2 miljoonaa euroa (yhteissumma 1,4 miljoonaa euroa vuonna 2023). Yksittäiset laskut olivat kuitenkin keskimäärin pienehköjä muutamasta satasesta alle tuhannen euron suuruisiin maksuihin.

Suorituksia vuoden 2024 aikana saatiin 1,00 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 TVK:lle maksettiin laiminlyöntimaksuja 1,22 miljoonaa euroa. Jatkuvan valvontaprosessin takia osa laskutetuista laiminlyöntitapauksista ja suorituksista koski vuotta 2023, ja toisaalta vuoden 2024 tapauksia siirtyi vuodelle 2025 perittäväksi.

Lähteet:

Raportissa esitetyt kaaviot ovat Harmaan talouden selvitysyksikössä teetetystä asiakasluokittelusta:

Asiakasluokittelu A5/2025 15.1.2025 ”Työtapaturmavakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöneet yritykset”. Asiakasluokittelussa on tutkittu vuonna 2024 työtapaturma- ja ammattitautivakuuttamisen laiminlyöneitä yrityksiä. Asiakasluokittelussa kuvataan kohdejoukon perustietoja, toiminta, velvoitteiden hoitoa ja taloutta poimintahetkellä.

Muut huomiot ja havainnot perustuvat TVK:n valvonnan omiin tilastoihin ja havaintoihin.

Lisätietoja: Niina Laakso, niina.laakso@tvk.fi

Tapaturmavakuutuskeskus, TVK

Tässä analyysiraportissa esitetään analyysin laatijoiden näkemys aiheesta.

Analyysi on laadittu helmikuussa 2025.

Julkaisun graafeissa esitetyt luvut löytyvät taulukkoliitteestä Työtapaturmatiedosta.

